

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

woensdag 24 december 2014

MEDITATIE

Geen plaats, en toch gekomen!

De Heere Jezus, de lang beloofde Verlosser is gekomen. Het is reeds eeuwen geleden dat dit wonderfeite heeft plaatsgehad. Wij mogen er met Kerstfeest aan terugdenken. Dit grote gebeuren is niet weg te denken.

Toch zijn veel mensen bezig dit heerlijke feit te laten ondersneeuwen door allerlei dingen die niets met de komst van de Zaligmaker te maken hebben. Er wordt rond de Kerst een grote aanslag gepleegd op het budget van veel mensen. Kapitalen worden uitgegeven voor eten en drinken, nieuwe kleding, cadeaus enz. Iedereen is in actie om er een groot feest van te maken. In de warenhuizen klinkt zogenaamde

En zij baarde haar eerstgeboren Zoon, en wond Hem in doeken, en legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg.

Lukas 2:7

kerstmuziek om de koopsfeer te verhogen. Maar wie heeft het eigenlijk nog over het feit waar het in wezen over gaat? Wie heeft het nog over de Zaligmaker van zondaren? Is er plaats voor Hem in ons hart en leven? Moeten wij met dit alles niet tot de conclusie komen dat er helemaal geen plaats is voor Hem? Geen plaats voor Jezus in Nederland. Geen plaats voor Hem in de maatschappij waarin wij leven. Eigenlijk is er nog nooit plaats voor Hem geweest. Is het eigenlijk niet verschrikkelijk? Hij kwam toch om zondaren met God te verzoenen? Weet u wat dat betekent? Wel, dat Hij alles gaf wat Hij geven kon om ons echt gelukkig te maken. Echt geluk is vrede met God in ons hart. Geen plaats voor Jezus. Ook niet toen Hij geboren zou worden. Er staat immers in Lukas 2:7: "En legde Hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg". Geen plaats voor een hoogzwangere vrouw Maria, d.w.z. ook geen plaats voor het Kindeke, Dat geboren zou worden. Ze werden overal afgewezen, alle deuren bleven voor hen gesloten. De oosterse gastvrijheid gold voor hen niet. Beste lezer of lezeres, is er wel plaats voor

Hem in ons hart en leven?

Houden wij rekening met Hem? U denkt misschien: "Dat kan later nog wel". Maar als dat later nu eens nooit komt? Veel mensen willen nog wel van een Jezus horen als er iets ergs gebeurt in hun leven. Maar is dat eigenlijk wel eerlijk? Geen plaats voor de Verlosser van zonden en schuld.

Geen plaats voor de Vrededorst. Is het eigenlijk niet bedroevend? Maria en Jozef stonden op straat. Ze kregen geen onderdak. Er was voor hen geen plaats in Bethlehem en toch kwam Hij. Dat kon de duivel niet tegenhouden. "En legde Hem neder in de kribbe", in een voederbak voor de beesten. Hij werd geboren in een beestestal. Daar lag nu de lang verwachte Vrededorst, ergens in een grot of spelonk die gebruikt werd om in de winter de schapen te herbergen. O, welk een wonder! Geen plaats en toch gekomen! "En zij baarde haar eerstgeboren Zoon". Daar in die kribbe lag nu Gods eigen Zoon. Zijn huis was een stal, Zijn wieg een kribbe en Zijn kleren waren doeken. Hij is de mensen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Waarom deed Hij dat? Uit liefde voor zondaren. Uit liefde tot mensen die tegen Hem zijn. Uit liefde voor hen die alle deuren voor Hem hebben dichtgesmeten. Uit liefde voor een wereld verloren in schuld. Hij is de Immanuël, d.w.z. God met ons en dat voor mensen die tegen Hem zijn. Kijk, dat is nu het wonder van Kerst. En de wereld van vandaag? Die zegt nog steeds nee tegen dat wonder. De wereld van toen had meer op met de rijkdom van keizer Augustus dan met het Kindeke in de kribbe. En wij, aan welke kant staan wij? Aan de zijde van keizer Augustus of aan de zijde van het Kindeke in de kribbe?

Aan de zijde van de wereld van vandaag of aan de zijde van Hem, Die kwam om ons vrede te schenken met God? O ja, wij zingen nog wel: "Nu zijt welkome, Jesu, lieve Heer" en: "Ook voor mij hebt G' uw rijkdom ontzegt", maar is dat wel waar? Is Hij welkom in ons hart en leven? Weet u wat nu zo'n wonder is? Hij wil geboren worden in

Inhoud

- 1 Geen plaats, en toch gekomen!
- 2 Bethlehem: de geboorteplaats van Christus
- 3 Stem uit het verleden
- 4 Keizer Augustus en de geboren Koning
- 5 Even maar...
- 6 De tijd van Christus' geboorte
- 7 De reis van Nazareth naar Jeruzalem
- 8 Het geheim van Zijn geboorte
- 9 Uw troost van Zijn geboorte?
- 10 Het vleesgeworden Woord
- 11 Heimwee naar de pastorie
- 12 Boeknieuws
- 13 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 13 Kerkdiensten

de beestenstal van uw hart. Al heeft u van uw leven een grote puinhoop gemaakt, dat staat Hem niet in de weg. Juist voor zulke mensen kwam Hij. Voor zulke mensen verliet Hij Zijn hemelse heerlijkheid. Voor zulke mensen ging Hij geheel vrijwillig de lijdensweg die aan het kruis eindigde. Voor zulke mensen stierf Hij om hen te verzoenen met God. Als wij dat gaan beleven, roepen wij met Zacharias uit: "O dierbaar Kind, o stof van vreugd. Geschenk van 't Alvermogen".

Hij is het Godsgeschenk aan een wereld verloren in schuld, Hij zoekt nog steeds het verlorene op. Dat zijn mensen die door de wereld zijn afgeschreven. Misschien bent u ook zo iemand. Weet dan, God schrijft geen zondaren af, integendeel. Hij zond Zijn Zoon. Voor Hem was en is nergens plaats en toch kwam Hij! Daarom mogen van die door God opgezochte zondaren nog Kerstfeest vieren.

Nieuwerkerk (Zld.) ds. A.J. Gunst

in het paradijs. Maar Gods levend-gemaakte volk leert hongeren naar Christus' gerechtigheid. En op Zijn tijd worden zij gevoed met het Manna dat uit de hemel is nedergedaald.

Akker van Boaz

Er is een vrouw die dat ook heeft mogen ervaren: Ruth, de Moabitische. Ze kwam in Bethlehem toen "God Zijn volk bezocht had, gevende hun brood". Zij mocht aren rapen op de akker van Boaz. Ze werd gehuwd door hem, die voor haar de lossen wilde zijn. Als je vandaag ronddwaalt bij Bethlehem, gaan je gedachten onwillekeurig naar Ruth. Zij, een heidense vrouw, mocht een moeder van Christus worden. Daarom brengt Kerst grote blijdschap die niet alleen "al den volke" wezen zal, maar ook alle *volkeren!*

Stad van David

Bethlehem staat vooral bekend als de stad van David. Hier weidde de zoon van Isaï de schapen van zijn vader. Hier speelde hij op zijn harp en werden psalmen geboren; psalmen die ook vandaag nog troost bieden aan verwonde harten. En hier werd hij tot koning gezalfd door Samuël. De Messias wordt dan ook "de Zoon van David" genoemd. Het wonderlijke is dat Hij ook "de Heere van David" is. Niet alleen "het Geslacht", maar ook "de Wortel van Isaï". Hoe kan dat? Omdat Hij van eeuwigheid is!

Bethlehem: de geboorteplaats van Christus

Waar is Christus geboren? In de Kerstgeschiedenis wordt de plaats nauwkeurig aangegeven. Lukas spreekt eerst over "de gehele wereld" en vervolgens over Syrië. De kring wordt steeds kleiner. We lezen van Galiléa en van Nazareth in Galiléa. Daarna valt het licht op Judéa en ten slotte op Bethlehem, een stadje in Judéa. Waarom is die plaats zo belangrijk?

Huis van brood

Bethlehem betekent letterlijk "broodhuis". Werd daar wellicht veel koren verbouwd? Eén ding is zeker: Bethlehem is het broodhuis in geestelijk opzicht. Hier werd Hij geboren Die het Brood des levens is. Hier worden hongerige zielen verzadigd met het vette van Gods huis. Weet u daarvan? Van nature kennen wij die honger niet. Wij hebben ons de dood gegeten

Bethlehem betekent letterlijk "broodhuis". Werd daar wellicht veel koren verbouwd? Eén ding is zeker: Bethlehem is het broodhuis in geestelijk opzicht. Hier werd Hij geboren Die het Brood des levens is.

Kleinste van Juda

Heel duidelijk staat dat in die bekende Adventstekst: “En gij, Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid” (Micha 5:1). Het is spijtig voor het nabijgelegen Jeruzalem, maar de Zaligmaker kwam ter wereld in een dorpje dat nauwelijks meetelde onder de clans van Juda. Het wordt Kerst, niet voor vrome en brave mensen, maar voor vloekwaardige en verloren zondaren.

“En gij, Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid”

Middelpunt der aarde

In de oudheid werd wel gezegd: “Alle wegen leiden naar Rome”. Het Kerstverhaal laat ons iets anders zien: alle wegen leiden naar Bethlehem! Er is een weg vanuit Rome (denk aan de keizer met zijn bevel), vanuit Nazareth (Jozef en Maria), vanuit de hemel (de engelen), vanuit de velden (de herders) en vanuit het Oosten (de wijzen). Maar als het goed is, zal er ook een weg naar Bethlehem zijn vanuit ons hart. Is die weg al gebaad? Smeek er de Heere om!

Ingang van het Koninkrijk

Je hoeft niet naar Bethlehem te reizen om Christus te vinden. Wie daar heengaat ziet een grote kerk met veel pracht en praal, met commercie en bijgeloof. Je kunt wel iets leren van de ingang van die kerk. Die ingang is klein, smal en vooral heel laag. Begrijpt u wel? Je kunt alleen maar bukkend komen bij de plaats waar de Heere Jezus geboren is. Toch iets om over na te denken! Moge de Heere u en mij daar brengen door Zijn Geest. Want daar worden armen met goederen vervuld, terwijl rijken ledig worden weggezonden.

Krabbendijke,

ds. C. Sonneveld

ds. I. Kievit
1887-1954

...en gij zult Zijn Naam heten Jezus.
Lukas 1: 31

‘Want er is ook onder de hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door welke wij moeten zalig worden’, zo sprak de apostel.

Maar zal ik, schuldig Adamskind, verzoening vinden en verberging tegen Gods toorn? Hoe zal ik mijn eeuwige bestemming bereiken en God verheerlijken, Wiens deugden te prijzen zijn, en een beminnenswaardig God, Die toorn tegen de zonde? De naam Jezus slaat de bodem in aan alle schepselwaan. Want Jezus wil zeggen: de Heere redt, dat is de Man door Wie de Heere ruimte maakt, redding geeft, behoudenis en zaligheid werkt.

Als het geweten ontwaakt, de eeuwigheid zich opent, en de rechterstoel in het gezicht komt, dan vergaan wij, tenzij die Naam Jezus wordt geopenbaard aan ons hart, en in ons leven.

Het is geen naam door mensen uitgevonden, maar door God bedacht en geschonken in de enige Drager, naar zijn volle inhoud. Zodat de Persoon Zelf de Redder is en niet gelijk Jozua redt door de Heere, maar dat de Heere Zichzelf als Redder doet kennen. De Drager van die Naam heeft deze Naam tot inhoud van zijn Wezen: Jezus, Zaligmaker.

Jezus, en dan zien wij Sion door Hem verlost, de duivel verslagen, de wereld overwonnen, God bevredigd. Dan zien wij bijeen vergaderd wat in de hemel en op de aarde is. Dan zien wij de schepping opgeheven van onder de vloek, de engelen gebracht onder dit nieuwe Hoofd van de mensheid.

En nu, mijn lezer, kent u deze Jezus? Hebt u ooit gestaan, bevend voor Gods rechterstoel, en de kracht van de ogen gevoeld van Hem, Die harten en nieren proeft? Kent u het vuur van de heiligheid van Hem, voor Wiens aangezicht u zult verschijnen? De zonde legert zich als een draak op de dorpel van het hart, en vervult met vrees en beving, dan kunt u zich niet gelukkig voelen, daar uw leven ligt onder het verderf, waarvan u verlost moet worden.

De zonde brengt ons onder het oordeel, legt ons in het stof van de dood. Het is noodzakelijk, zullen wij vrede hebben met God, dat de zonde wordt verzoend en wij worden hersteld in de gunst des Heeren. De zonde toch is de oorzaak van al die jammer en ellende waarin wij verzonken zijn. ‘De Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen.’

Zalig, deze Jezus te leren kennen, door de toepassing des Geestes, en mede te belijden: ‘Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout.’ Oók mijn zonden!

Dan kennen wij die Naam pas recht, Jezus, Die mij zalig maakt van mijn zonden. Die mij redt van de dood, Die mij verlost van de toorn van God en de tirannie van de duivel.

Jezus voor ons, is zalig door Hem. Hij maakt zalig, omdat Hij de Zaligmaker is. In Hem heb ik alles, alles, nu en als ik uit dit leven zal gaan.

Keizer Augustus en de geboren Koning

'En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van den keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zou worden'

Lukas 2:1

De geschiedenis van de geboorte van Gods Zoon, begint met een keizer. Toch gaat het niet om hem... het gaat om de geboren Koning! Augustus komt in Lukas 2 alleen voor, in zover hij het instrument in Gods hand is, om de profetie van Micha (Micha 5:1) in vervulling te doen gaan.

Keizer Augustus. Zijn eigenlijke naam is Gajus Julius Caesar Octavianus. Oorspronkelijk regeerde hij in een driemanschap, later met zijn tweeën, maar toen hij ook zijn rivaal Antonius uit de weg had geruimd, was hij aléénheerser. Later krijgt hij de titel "Augustus", dat wil zeggen: de Verhevene. Weer later wordt Hij de Goddelijke genoemd. Soms gaat men zo ver dat hij de naam Sotèr krijgt: Redder, Verlosser. Een machtig man dus, die Augustus!

Er is in die dagen eigenlijk maar één rijk: zijn keizerrijk, een gebied, dat vrijwel heel Europa omvat en nog méér. Hij legt wegen aan, bevordert de handel en de landbouw, roeit roversbenden uit en onderwerpt de overwonnen volken aan zijn gezag. Augustus acht het nodig een bevel, een gebod uit te vaardigen, dat de

'gehele wereld' beschreven moet worden. Een dogma, dat onvoorwaardelijk door iedereen gehoorzaamd moet worden. De keizer wil weten hoe groot zijn rijk is, op hoeveel mensen hij rekenen kan en hoeveel belasting hij heffen kan. Iedere onderdaan moet worden ingeschreven in registers. Opgeschreven worden: naam, beroep, familie, vermogen en, als men die bezat, de slaven. De onderworpen volken zullen bloeden, want Rome moet bloeien...

Keizer Augustus gebiedt en zijn onderdanen gehoorzamen. Niemand komt er onderuit. De geboren Koning heeft een boodschap voor 'al den volke'.

Dit keizerlijk gebod geldt ook voor het Joodse volk. Men moest zich persoonlijk melden, een ieder in zijn eigen stad. In de plaats dus, waar het geslachtsregister ligt en vanwaar men oorspronkelijk stamt. Zo moeten ook Jozef en Maria de moeilijke reis naar Bethlehem maken.

En het geschiedde... Gods raad wordt

Augustus acht het nodig een bevel, een gebod uit te vaardigen, dat de 'gehele wereld' beschreven moet worden.

vervuld. Zijn tijd, de volheid des tijds is aangebroken en de keizer in Rome zal eraan meewerken dat Gods belofte heerlijk wordt vervuld.

Als keizer Augustus vereerd wordt als de Verhevene, de Goddelijke, dan daalt God Zelf af van de hemelse heerlijkheid naar de aarde, die om onze zonden vervloekt is. In de wereld klinkt: héél de wereld moet beschreven worden...

Niet lang daarna zal in de velden van Efratha de boodschap van de geboren Koning klinken: 'Ik verkondig u grote blijdschap die al den volke wezen zal; namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere, in de stad van Davids (Luk. 2:10, 11) Hij is de Redder, de Zaligmaker, Die komen zal om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.

Keizer Augustus gebiedt en zijn onderdanen gehoorzamen. Niemand komt er onderuit. De geboren Koning heeft een boodschap voor 'al den volke'. Niemand kan zich verontschuldigen.

Het gebod van de keizer brengt duizenden in beweging. De geboorte van Jezus Christus, Gods Zoon brengt een legioen van heilige engelen op aarde, die het hemelse lied zingen.

Wat de keizer beveelt, wekt vrees en angst. De boodschap van de Koning veroorzaakt grote blijdschap. U leest van de herders dat, als zij de geboren Koning hebben gezien, terugkeren, verheerlijkende en prijzende God over alles wat zij gehoord en gezien hadden... (Luk. 2:20).

De keizer in Rome is middelpunt van de wereld. Dat is in 2014 niet anders. Heel de wereld is er op uit om de strijd aan te binden tegen de HEERE en Zijn Gezalfde: Laat ons Hun banden verscheuren en Hun touwen van ons werpen (Ps. 2:3). Maar de strijd is tevergeefs. Zegt God niet: Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, den berg Mijner heiligheid? (Ps. 2:6) De Koning der koningen, de Heere der heren is in Bethlehem geboren. Dwars door alle keizer- en koninkrijken door zal Hij Zijn Koninkrijk oprichten en bouwen.

Zijn stem en evangelie-nodiging gaat uit: Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op den weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden. Welgelukzalig zijn allen die op Hem betrouwen (Ps. 2:12).

Waarde,

ds. D.W. Tuinier

GEEN PLAATS VOOR HET KIND

Geen rustplek voor dit Kind op aard
Dan in een stal of een woestijn;
't Ontkwam ternauwernood aan 't zwaard:
't Zal altoos uitgestoten zijn,

Gods liefde is hier nergens thuis
Tenzij in een verslagen hart,
Dat het geheim verstaat van 't Kruis
En daarom dood en duivel tart.

Wij dragen liever 't zwaarste juk
Van eigenwilligheid en waan,
Dan dat ons hart deemoedig bukk',
De steile weg naar 't Kruis zou gaan.

Want wij zijn blind, Heer, voor 't geluk
Der Liefde Die ons eind'loos mint.
Breek alle weerstand in ons stuk
En maak er plaats voor dit Uw Kind.

A. Wapenaar

Even maar...

Licht der wereld

Daar zitten ze tegenover elkaar: de Leraar door God gezonden (Joh. 3:2) tegenover een leraar in Israël (10). Tijdens het nachtelijke gesprek is de dialoog een monoloog geworden. Het eerste wat we van de joodse leraar lezen is: 'wij weten' (2)...; het laatste: 'hoe kunnen deze dingen geschieden' (9)? Hij weet het niet meer. Het enige wat de hoogste Leraar dan verder doet is van Zichzelf getuigen. Hij noemt Zich 'het Licht der wereld'.

Een Zelfgetuigenis over Zijn komst in deze wereld; en wat Zijn komst teweegbrengt. Tweeërlei werking heeft het licht namelijk. Het doet de vogels ontwaken en zingen; maar de uilen en vleermuizen worden opgejaagd naar hun schuilhoeken, lichtschuw als ze zijn.

Bij het verschijnen van het Licht der wereld komt openbaar wie we zijn: een kind des lichts of een kind der duisternis. De Kerstboodschap is niet zoetig. Hoor maar wat Jezus Zelf over Kerst zegt: 'En dit is het oordeel, dat het Licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben

de duisternis liever gehad dan het licht' (19). De mensen tonen hun levenskeus: wat hebben ze liever? Het licht of de duisternis? Wat een aangrijpende veroordeling: het licht is in de wereld gekomen, maar dé mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht. Inderdaad, alle mensen, kerkelijk en niet kerkelijk. Het Licht *schijnt* niet slechts in de wereld, maar het is in de wereld gekómen. Dat is het feit van Kerst. Dat is de kern van de prediking van Kerst.

En nu blijkt er iets vreselijks: alle mensen openbaren hun levenskeus: 'geef mij de duisternis maar'. Het blijkt in de daden die boze werken genoemd worden. We haten zelfs (20) het licht. De kwaad-doeners beminnen de duisternis: die bedekt het kwaad. De dief wil dat het lang donker blijft, dan kan hij immers dóórgaan met zijn kwade praktijken. Die werken mogen niet bestraft worden.

Zo komen onze boze werken pijnlijk openbaar: de duisternis bedekt me. Hier kan toch niet anders dan hét oordeel op rusten? Nu al, want

kinderen der duisternis beminnen de duisternis en willen daarin blijven.

Maar die verlicht wordt door het Licht der wereld is 'uit de waarheid' (21). Dat wil zeggen: die wederom geboren wordt. Dat zijn mensen als Nicodémus die de waarheid hartelijk gaan beminnen, de waarheid van wet en Evangelie; de waarheid van een eerlijke prediking, de Waarheid als één van de kostelijke namen van de Middeleeuwen.

En hoezeer bestraft en veroordeeld ook - naar recht - ze zullen komen tot het Licht. En het zal blijken: dat God in hun leven begon en dat Hij de kinderen des lichts stap voor stap leidt tot het eeuwige Licht. Om zich te verblijden in het Licht der wereld. En dan worden er twee kenmerken van de kinderen des lichts genoemd door de Zaligmaker Zelf: ze komen zeker tot het licht. En de vruchten van het leven blijken uit God (21) te zijn!

Wat bemint u, het licht of de duisternis?

v. A.

De tijd van Christus' geboorte

Het tijdstip waarop Christus werd geboren was niet willekeurig. Een tijdstip van een geboorte is nooit willekeurig! We zingen met de dichter: 'Ja, Gij, Wiens wijsheid nimmer faalt, hadt mijn geboortestond bepaald' (Ps. 139).

De uitgerekende tijd is lang niet altijd de bestemde tijd. God heeft het ogenblik van de geboorte reeds van eeuwigheid bepaald.

Dit is in de Kerstgeschiedenis ook terug te vinden. Lukas schrijft 'dat de dagen vervuld werden dat zij baren zou'. Deze vervulde dagen zien in de eerste plaats op de zwangerschap van Maria. Maar we mogen het ook breder zien. De geboorte van Christus was niet alleen een persoonlijke zaak voor Maria. De vervulde dagen voor haar waren ook de vervulde dagen voor allen die de vertroosting Israëls verwachtten. Paulus spreekt in dit verband over de volheid des tijds (Gal. 4:4). Dit is in het kerkelijk spraakge-

bruik een staande uitdrukking geworden.

Wat heeft het tijdstip van Christus' geboorte bepaald? Sommigen denken aan de tijdsomstandigheden. Onder Augustus deelde men na langdurige oorlogen eindelijk in de Pax Romana, de Romeinse vrede. Er werd één taal gesproken, namelijk het Koinè Grieks. De wegen waren zeer geschikt voor de verbreiding van de blijde boodschap. Zelfs de heidenen leken een zekere Heilandsverwachting te hebben, zo is in de geschriften van die tijd terug te vinden. Bovendien bood de verdraagzaamheid van het Romeinse rijk tegenover de verschillende godsdienstige opvattingen, uitstekende mogelijkheden.

Toch geloven wij niet dat de omstandigheden het tijdstip hebben bepaald. Veel meer werden de omstandigheden door het tijdstip bepaald! De hele wereld is in beweging om het tijdstip. Het tijdstip is gekozen in Gods eeu-

wige raad. En alle dingen moesten daaraan medewerken ten goede. De tijd moest vol worden.

De tijd van Christus' geboorte was ook nauwkeurig voorzeggd: De scepter zou van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten (Jakob). Het huis van David zou verkeeren in een vervallen staat (Jesaja). De zeventig jaarweken zouden verlopen (Daniël). De tweede tempel zou nog staan (Haggai).

Al die tijd leefde de kerk onder de zware dienst van de ceremoniële wet. De wetten hielden de kerk gevangen tot de Verlosser kwam om die te vervullen. Wat hebben de ware gelovigen uitgezien naar Zijn komst. Maar het tijdstip moest aanbreken.

Gods tijd is naar onze berekening vaak niet de beste tijd. In onze beleving is Gods tijd meestal aan de late kant, of beter gezegd veel te laat. Zo was het met de komst van Christus in de volheid des tijds. Zo is het met de openbaring van Christus in het hart. Zo is het ook met de komst van Christus op de wolken. En toch leren Gods kinderen niet alleen de plaats, maar ook de tijd te bewonderen.

Maria zal de dagen afgeteld hebben. Het is opmerkelijk dat er niet staat dat de tijd vervuld werd, maar dat de dagen vervuld werden. Kent u dat aftellen van de dagen? Als het uitzien oprecht is, raakt de tijd een keer vol. 'Heer', wat zoudt Gij mij toch geven? Geef mij Jezus of ik sterf. Zonder Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf' (Barentzonius). Als de tijd rijp is kán Zijn komst geen uitstel meer lijden en hóéft Zijn komst geen uitstel meer te lijden. Dan ervaart de zondaar: 'Uw komst is 't, die mijn heil volmaakt'.

ZIET, IK VERKONDIG U...

Als niet die grote Engelenschaar
Daar ginds in Bethlehem,
Verteld had van dit Koningskind,
Wie dacht dan nog aan Hem?

Al eeuwen lang was het beloofd:
De Zaligmaker komt,
Maar de verwachting was gedooft,
De vreugd al lang verstomd,

De engelen zingen: 'Eer zij God',
Hoor, herders in het veld,
Want nu Gods Zoon op aarde komt,
Moet dit toch wel verteld.

Geef ons een hart, Heer', dat aanbidt,
Uw liefde wondergroot,
Want deze Zaligmaker redt
Van zonde en van dood.

M. Koffeman-Zijl

Nunspeet,

ds. A. Schot

De reis van Nazareth naar Jeruzalem

Er is veel gebeurd in Nazareth. De engel Gabriël is verschenen aan de maagd Maria. Groot is haar ontroering als ze uit de mond van de engel hoort: 'En zie, gij zult bevrucht worden, en een Zoon baren, en zult Zijn naam heten JEZUS'.

Haar vraag is voorstelbaar: Maar, hoe zal dat dan zijn? 'De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen'. En wat zegt ze dan? 'Mij geschiedde *naar Uw woord*' (Luk. 1:38).

Een meisje, een jonge vrouw, die God vreest, die de Messias verwacht, draagster van het woord der belofte. De engel des Heeren verschijnt ook aan Jozef: Wees niet bang om uw vrouw tot u te nemen.

Wat in haar moederschoot ontvangen is, Dat is uit de Heilige Geest. En ook hij gelooft *het woord*, en hij neemt in stille gehoorzaamheid, hopen op het *woord* des Heeren, zijn vrouw tot

zich (Matth. 1:20-24).

Twee jonge mensen, die in hun verwachting van de Heere houvast gegrepen hebben aan het *woord* van Zijn belofte.

Maar God gaat die belofte vaak anders vervullen dan wij denken. Want de weg gaat anders... 'En Ik zal', zegt de Heere, 'de blinden leiden door den weg, dien zij niet geweten hebben, Ik zal hen doen treden door de paden die zij niet geweten hebben...' (Jes. 42:16). Onverwacht komt het bevel van de keizer. Ze moeten zich laten inschrijven, ze moeten geregistreerd worden in de stad van hun familie, in de stad van David, in Bethlehem.

Lukas schrijft: 'En Jozef ging ook op, van Galilea, uit de stad Nazareth, naar Judéa, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt (omdat hij uit het huis en geslachts Davids was); om beschreven te worden met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was' (Luk. 2:4-5).

Zijn ondertrouwde vrouw, om aan te geven dat, hoewel hij officieel met haar getrouwd was, hij de gemeenschap van het huwelijk tot nu toe on-aangeroerd had gelaten.

Een moeilijke, een zware reis. Waarschijnlijk door het Overjordaanse, in de richting van Bethlehem. Een reis van zo'n 140 km. Maar ze zijn gegaan. In gehoorzaamheid aan... God.

Misschien is het hen, terwijl ze die moeilijke weg moesten gaan, met al hun vragen, ondertussen tot troost geweest. Want was daar niet ook dat andere *beloftewoord* van Micha: 'En gij, Bethlehem Efratha! zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid' (Micha 5:1).

Zal het deze jonge kinderen van God niet tot troost geweest zijn, in al hun tegenspoed, dat de Heere stap voor stap aan ze heeft laten zien: Het *woord* is waar! De belofte wordt immer vervuld. Is dat niet wat in al de geschiedenissen rond het heilsfeit van Kerst schittert? Het Woord is waar, het Woord is geschied!

'Laat ons dan heengaan tot Bethlehem en laat ons zien het woord, dat er geschied is' (Luk. 2:15).

Kampen,

ds. J. IJsselstein

'En Jozef ging ook op van Galilea, uit de stad Nazareth, naar Judea, tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt, (omdat hij uit het huis en geslacht van David was); om beschreven te worden met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was'.

Het geheim van Zijn geboorte

Vraag: Wat is dat gezegd: Die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria?

Antwoord: Dat de eeuwige Zone Gods, Die waarachtig en eeuwig God is en blijft, de ware menselijke natuur, uit het vlees en bloed der maagd Maria, door de werking des Heiligen Geestes, aangenomen heeft, opdat Hij ook het ware Zaad Davids zij, Zijn broederen in alles gelijk, uitgenomen de zonde.

Heidelbergse Catechismus,
vraag en antwoord 35

Wie zal kunnen begrijpen hoe de eeuwige Zone Gods mens is geworden. Hierover moesten zelfs de engelen verwonderd staan. Ook zij begrepen niet hoe de wet vervuld zou worden, hoe de straf op de zonde van de mens gedragen zou kunnen worden, hoe de wet van zijn vloek ontwapend zou kunnen worden en Gods toorn gestild.

Eeuwenlang stonden de serafs op de ark te staren, op het verzoendeksel, begerig dat geheim in te zien. In de volheid des tijds is dat geheim opgelost, hoewel het een verborgenheid blijft, die ons menselijke verstand ver te boven gaat.

De eeuwige Zone Gods, Die in de schoot des Vaders was, heeft Zijn goddelijke natuur niet afgelegd. Wel heeft Hij Zijn goddelijke heerlijkheid verborgen achter het voorhangsel van Zijn mensheid. Hij bleef echter waarachtig en eeuwig God. Gelukkig maar! Nooit had Hij de last van Gods eeu-

wige toorn tegen de zonde kunnen dragen, als Hij geen God was gebleven. Nooit had Hij aan Zijn verdiensten een eeuwige waardij kunnen geven, als Hij Zijn Godheid had afgelegd.

Nu kon Hij de oneindige omvang van Gods toorn ondergaan en de oneindige duur van Gods toorn dragen in korte tijd. Nu is Hij in staat om als God die verdiensten toe te passen en zal Hij ook daarvoor de goddelijke eer ontvangen, die Hem toekomt.

Diezelfde eeuwige Zone Gods heeft tot Zijn goddelijke Persoon en bij Zijn goddelijke natuur, in de volheid des tijds de menselijke natuur aangenomen. Door de Vader is Hem het

lichaam toebereid. Door de Heilige Geest is Hij in de schoot van de maagd Maria ontvangen. Als tweede Persoon in de Godheid heeft Hij, en niet de Vader of de Heilige Geest, de menselijke natuur aangenomen. Dat was geen schijnlichaam, maar een ware menselijke natuur met ziel en lichaam. Met ziel en lichaam hebben wij gezondigd. Met ziel en lichaam moest Hij voor de zonde betalen, opdat ziel en lichaam, bevrijd van de schuld en de smet der zonde, straks eeuwig verheerlijkt zullen worden.

Hij werd geboren uit het vlees en bloed van de maagd Maria. Dat wil zeggen, dat Hij was van het menselijke geslacht. Nee, niet in een andere natuur dan de menselijke kon Hij betalen. De Rechter eist van de mens voldoening, dat is volkomen betaling. De overtuigde zondaar leert het: rechtvaardig is Gods eis van voldoening. Nooit meer kan ik die geven. Niemand is er te vinden onder het geslacht van Adam, die deze voldoening geven kan. Zalig worden is van onze

zijde afgesneden, onmogelijk. Maar zie nu! De Zone Gods werd mens. Om in die natuur te voldoen. Daartoe zond de Vader Hem. Daartoe kwam Hij gewillig. Hij begeerde, ja dorste ernaar om dat te doen. Zo lief was Hem de eer van Zijn Vader. Zo lief was Hem de zaligheid van de Zijnen.

Al was Zijn menswording op zichzelf geen vernedering, zodra Hij de menselijke natuur aannam, begon Zijn vernedering. Als geboren in onze ontlusterde menselijke natuur was Hij alle gevolgen van de zonde onderworpen. Die gevolgen der zonde heeft Hij ook in de wortel gedragen, opdat Hij Zijn volk daarin te hulp zou kunnen komen, hen daarin zou kunnen sterken en hen daaruit verlossen.

Hij is het ware Zaad Davids. Want Maria was van Davids huis. De tronk was wel afgehouden, maar hier zien we het Rijsje tevoorschijn komen en een Scheut uit zijn wortelen, Die vrucht zal voortbrengen.

Daardoor hebben we ook de zekerheid, dat Hij uit Zijn broederen voortgekomen is naar het vlees. Hij wilde die broederen in alles gelijk worden.

Zalig worden is van onze zijde afgesneden, onmogelijk.

Maar zie nu! De Zone Gods werd mens. Om in die natuur te voldoen.

Daardoor kent Hij hun zwakheden, weet Hij hun noden, peilt Hij hun verdriet, lijdt Hij mede in hun lijden en kruis. Hij droeg Zelf het zwaarste ervan en Hij draagt Zijn zwakke, struikelende, amechtige broederen, door Zijn kracht.

Uitgenomen de zonde. O. hoe heilig, heerlijk, onbesmet is Hij. Het onschuldige Godslam. Gehoorzaam in Zijn leven. Gehoorzaam in Zijn lijden. Gehoorzaam in Zijn sterven.

Zie, deze dierbare Koning! Zie, dit geboren Kind! Aanschouwt Hem met het geloofsoog. Hier weidt mijn ziel met een verwond'rend oog. Hemel en aarde, engelen en mensen, rijken en armen, groten en kleinen moeten Hem prijzen. Alles wat adem heeft love deze mensgeworden Zone Gods!

Stolwijk,

ds. G. Hoogerland

Uw troost van Zijn geboorte?

Dit is een vraag die telkens terugkeert bij het werk van Christus. Hij heeft alles gedaan om Zijn Vader te eren. Ook in Zijn nederige geboorte. Daar hoort ook Zijn ontvangenis bij. Maar er is ook een vrucht voor Gods kinderen. Heeft het Kerstfeest nut voor een verloren mens? Het is een uiterst belangrijke vraag voor ons allemaal.

We kunnen allerlei activiteiten ontplooiën rond het Kerstfeest. Zangavonden worden belegd, bijzondere ochtenden en avonden worden gehouden. Maar de vraag van de catechismus is het meest wezenlijk. Heeft de overdenking van Lukas 1 en 2 wel enige zin? We kunnen ons dit wel voorstellen als het gaat over de geboorte. De geboorte van een kind is immers vreugdevol? Ook de geboorte van Christus in Bethlehem. Dit is tot vreugde geweest. Maar in de vraag wordt ook gesproken over de heilige ontvangenis. Moet je daar ook over denken? Heeft dit wel enige zin? Uit het antwoord blijkt dat dit, de ontvangenis en de geboorte, een bijzondere zegen afwerpt. Als we daar iets van beleven valt alle franje rond het Kerstfeest weg.

Dit blijkt ook uit het antwoord op vraag 36. 'Mijn zonde, waarin ik ontvangen en geboren ben...' Daar heeft het dus mee te maken. Als wij nadenken over de zin en troost moeten wij bepaald worden bij onze afkomst. Al vanaf het eerste begin van ons bestaan is er sprake van zonde voor Gods aangezicht. Van nature beseffen we dit niet. Toch heeft het alles te maken met de troost van de geboorte van Christus. We moeten verlost worden van de zonde van ons allereerste begin.

Als de Heilige Geest begint te werken in het hart, bepaalt Hij bij de zonden die we doen. Onze ouden zeiden: 'Je komt in het werkhuis terecht'. Je wilt alle zonden weg doen om voor Gods aangezicht te kunnen bestaan. Er komt een strijd tegen de zonde. Het heeft alles te maken met vraag en antwoord 36 van onze catechismus. De strijd tegen de zonde wordt telkens verloren. Telkens wordt ervaren: in

ons is geen kracht tegen die grote menigte.

De Heere werkt aan op de bron van ons bestaan. We *doen* niet alleen zonde, maar heel ons bestaan *is* zonde. David roept immers uit in Psalm 51: het is niet alleen dit kwaad dat roept om straf, ik ben in ongerechtigheid geboren. Dat leert de Heilige Geest door ontdekking. Hij bepaalt bij dadelijke zonden, maar daalt ook af tot de bron van ons bestaan. We zijn zonde tot in de wortel van onze afkomst. Als we hier achter komen wordt het onmogelijk om van de zonde verlost te worden. Geestelijke troost wordt in het leven zo onmogelijk. Het zijn misschien allemaal bekende klanken, maar beleven we dit ook?

Voor ontdekte zondaren wordt de ontvangenis en geboorte van Christus een wonder als de Heere dit openbaart. Hij heeft al vanaf het allereerste begin, Zijn ontvangenis, de bron van de zonde op Zich genomen. Hij werd

ook als de grote Zondedragers geboren. Waarom? Om Middelaar te zijn. Met dit Borgwerk heeft Hij verlossing verdiend. Voor mensen die de zonde niet kunnen overwinnen, omdat heel hun bestaan zonde is. Hij laat immers Zijn onschuld en heiligheid zien aan de Vader? Dit openbaart de Heere aan uitgewerkte zondaren.

Voor zulke mensen wordt het geloofsoog gericht op het Kind van Bethlehem. Hij gaat tussen de zondaar en Gods aangezicht in staan. Dit is de troost, eeuwige troost voor een mens die zich niet meer verlossen kan. Als dit Kind de zonde kan *bedekken*, hoe groot zal de *verzoening* dan niet zijn?

Poortugaal,

ds. C. Neele

VREDE OP AARDE

E. Ijskes-Kooger

Er zal weer vrede op aarde zijn,
voor mensen van het welbehagen,
voor wie vervolgd zijn, en verslagen,
zij zullen overwinnaars zijn.

Er zal weer vrede op aarde zijn,
voor mensen die geen raad meer weten,
die hier veracht zijn en vergeten,
zij zullen nooit verlaten zijn.

Er zal weer vrede op aarde zijn,
voor de verdrukten en verachten,
die al hun hulp van God verwachten,
zij zullen eens als vorsten zijn.

Er zal weer vrede op aarde zijn,
voor hen die schreien en die rouwen,
maar altijd op de Heer' vertrouwen,
God Zelf zal hun een Trooster zijn.

Er zal nog vrede op aarde zijn,
voor wie de zonden zijn vergeven,
al sterven ze, zij zullen leven,
en altijd met de Heere zijn.

*Vraag: Wat nuttigheid verkrijgt
gij door de heilige ontvangenis
en geboorte van Christus?*

Heidelbergse Catechismus,
vraag 36

Het vleesgeworden Woord

'En het Woord is vlees geworden (...) en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd'

Joh. 1:14a

Wat zal de verwondering in Johannes groot zijn geweest, toen hij, door de Heilige Geest geleid, deze woorden neerschreef: Wie kan de diepte van Christus' menswording peilen? Gedreven door een eeuwige, onbevattelijke liefde tot Zijn Vader en de Zijnen, die Hij van de Vader ontving, nam Hij vlees en bloed uit de maagd Maria aan. Hij is de mensen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde.

Maar Zijn komst in het vlees betekende voor Hem de weg van de diepste vernedering. De Eeuwige kwam in de tijd, de Bezitter van al wat leeft, werd in een kribbe gelegd, de Wetgever plaatste Zich volkomen vrijwillig en bereidwillig onder de wet, voor de Schepper van hemel en aarde werd het losoffer gebracht. Wat heeft de Vader bewogen Zijn Zoon te verbrijzelen en krank te maken? Wat heeft die heerlijke tweede Persoon in het Goddelijk Wezen, bekleed met dezelfde macht en heerlijkheid als de Vader, bewogen om af te dalen naar de aarde die zucht onder de vloek vanwege de

zonde? O, waarom heeft het Woord, de Logos, de eeuwige Wijsheid, onder ons gewoond? Dan is maar één antwoord mogelijk: Goddelijke liefde.

De Drie-enige God heeft van eeuwigheid een volk liefgehad, maar dat volk is met alle anderen door de zonde vlees geworden, dat wil zeggen: onder de macht van satan en dood, hun verstand is verduisterd, hun hart onrein, hun wil verkeerd.

Maar hoor nu, o zondaar, die aan deze zaken is ontdekt en moet uitroepen: Hoe word ik zalig, hoe wordt die hemelhoge schuld verzoend? Kerstfeest predikt dat het Woord, Vaders Zoon in Wie Hij al Zijn welbehagen heeft, vlees is geworden. Vlees om Borg en Zaligmaker te zijn en te kunnen staan op de plaats van een verkoren, maar in zichzelf verloren zondaar. Zo is het afgesproken in de Raad des Vredes. Zo moet het geschieden. Zó, op die wijze, heeft God de wereld liefgehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon daartoe gaf. Hij Die geen zonde heeft gekend, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem, zo roemt Paulus.

Welk een dierbaar Evangelie ligt er in de vleeswording van Christus verborgen voor hen die leren vlees te zijn en inleven dat die in het vlees zijn, Gode niet kunnen behagen. Die Psalm 130 innerlijk onderschrijven:

Wat zal de verwondering in Johannes groot zijn geweest.

'Zo Gij HEERE, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?' Zij leren buigen onder het heilig recht van God en worden het met God eens dat Hij de zonde straffen moet. Maar dan wordt zalig worden aan hun kant zo onmogelijk.

Is dat uw taal? Verstaat u de adventsroep: 'Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt'? Hoor dan: het Woord, de Logos, de hoogste Wijsheid is vlees geworden om te kunnen lijden en sterven. Hij zorgt ervoor dat God in Zijn volmaakte deugden op het hoogst wordt verheerlijkt en Zijn volk zalig wordt. Het is door de weg van de Borgtocht. De openbaring door de Geest van dat heilgeheim brengt bij de kribbe. Dan wordt het Kerstfeest in het hart en komt er een aanschouwen van Zijn heerlijkheid.

Maar klopt dat wel met de werkelijkheid? Welke heerlijkheid heeft een Kind in de kribbe? O zeker, ongetwijfeld heeft Johannes toen hij deze woorden neerschreef niet alleen gedacht aan Christus' geboorte. Voor hem was het leven van Jezus hier op aarde één doorlopende openbaring van Zijn heerlijkheid. Maar het aanschouwen van Zijn heerlijkheid begint bij de kribbe. Aanschouwen, dat is: aandachtig zien, er over mediteren. 'En wij', zo schrijft Johannes. Wie zijn dat? We kunnen denken aan de herders, Simeon en Anna, de bloedvloeiende vrouw, Bartiméüs, Paulus. O, het is dat volk dat ook nu met een oog des geloofs gebracht wordt bij de kribbe. Dierbaar geloofsgezicht op Jezus, het vleesgeworden Woord. Het doet zingen: 'Beminlijk Vorst Uw schoonheid, Uw heerlijkheid, hoog te loven, gaat al het schoon der mensen ver te boven'. Nu is nog veel van Zijn heerlijkheid verborgen. Maar als Hij wederkomt zal die heerlijkheid ten volle worden aanschouwd. Dan zal het voor de Kerk eeuwig Kerstfeest zijn. Hoe groot zal dan Zijn heerlijkheid zijn.

Lezer(es), Kerstfeest is ten diepste Christusfeest. Wees met minder niet tevreden. In Hem is een eeuwige volheid. In Zijn bloed ligt zoveel kracht dat de grootste van de zondaren er in gewassen kan worden. Geen schuld is te groot, geen hart te zwart of te oud. Valt Hem toch te voet.

Kerk des Heeren, de Heere geve een geloofsgezicht in de kribbe. Het doet in aanbidding en verwondering uitroepen: Het Woord is vlees geworden en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd. Dan is het Kerstfeest.

Alblasserdam, ds. B. van der Heiden

Heimwee naar de pastorie

In De Saambinder van enige tijd geleden las ik met meer dan gewone belangstelling het artikel 'Alarm rond de pastorie. Waarom?' Er kwamen nogal wat herinneringen boven. Ik heb namelijk het voorrecht genoten om tot mijn huwelijksdag in een pastorie mijn thuis te hebben. Dat is inmiddels wel zo'n 40 jaar geleden. Mijn herinneringen gaan terug naar de zeventiger jaren van de vorige eeuw. En toen ik het advies las om uw oor te luisteren te leggen bij een wat ouder domineeskind, wilde ik, evenals de beginnende predikant die het artikel schreef, een en ander met u delen.

In het artikel werd de zorg geuit over de invulling van het persoonlijke leven van een predikant en de verantwoordelijkheid voor zijn gezin. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat we niet zomaar 1970 met 2014 kunnen vergelijken. Wat een verschil! Neem het Kerkelijk Jaarboek van toen en nu: een verschil van honderden bladzijden die nu veelal vol staan met deputaatschappen, commissies en stichtingen met veelzeggende namen. Ja, het is echt anders geworden. Woorden als burn-out, onthaasten, stress en secularisatie behoorden nog niet tot het dagelijkse taalgebruik. Waren de predikanten van toen niet druk? Bestond toen het gevaar van overvraging niet?

Laat hen - de oudere domineeskinderen - maar vertellen hoe het werkelijk was, schreef de beginnende dominee. Goed, ik geef zomaar wat herinneringen door. Het is niet meer dan 'een greep', want al mijmerend zou ik een boek kunnen schrijven.

Laat ik vooral niet vergeten te zeggen dat mijn moeder een spilfunctie vervulde in de pastorie, in het gezin en in het leven en werk van mijn vader. Wel op de achtergrond, maar niet onbelangrijk. Ze zorgde voor gezelligheid. Iedereen was welkom en voor iedereen had ze een woord. Ze was thuis, als we uit school en later toen we ouder werden, uit ons werk kwamen. Ze ontving bezoek, stond mensen te

woord, ging met vader op kraambezoek, kortom, zonder moeder was de pastorie geen pastorie.

Een herinnering? Zodra mijn vader een nieuwe agenda had, schreef mijn moeder alle verjaardagen van de gezinsleden er in. Op die dagen was vader 's avonds thuis! Dat vonden we toen gewoon. Nu we leven bij de herinnering niet meer ...

Dan nu mijn vader. Nee, ook een halve eeuw geleden verveelde een predikant van ons kerkverband zich beslist niet. Vader heeft verschillende gemeenten gediend, ook grote gemeenten. Er was veel werk, erg veel werk soms. Ook hij moest prioriteiten stellen. En dat deed hij ook. De gemeente was nummer 1. Vader was 7 dagen per week, 24 uur per dag, herder van de gemeente.

Catechisatie, ziekenbezoeken, kraambezoeken, werk in consulentgemeenten, doordeweekse preekbeurten. Nee, het was niet voor niets dat moeder onze verjaardagen in de agenda zette. Want dat hij op een doordeweekse avond zo maar eens met vrouw en kinderen op de bank zat, kan ik me eerlijk gezegd ook niet herinneren. We wisten niet beter en... misten het ook niet. Maar de studeerkamer was nooit op slot. Als kinderen konden we altijd binnenlopen. Als er geen bezoek of telefoon was, legde vader zijn werk neer en konden we bij hem terecht met onze vragen en onze zorgen. Hij had niet altijd een antwoord of een oplossing. Maar we wisten wel dat vader een binnenkamer had...

De angst dat vader zou 'verdrinken in zijn ambt', heb ik als kind nooit gevoeld. Dat kon volgens ons ook niet, want vader had verteld van Wie hij zijn ambt ontvangen had. Nog minder het 'verdrinken in een geestelijke verarming'. Integendeel, regelmatig kwamen er mensen in de pastorie en gingen de gesprekken over het geestelijk leven. Mensen met geestelijke vragen en raadsels. Vader mocht dan onderwijs geven, en wij luisterden mee.

Niet dat we als kinderen alles begrepen, maar we voelden wel dat deze mensen iets hadden wat wij misten.

We werden soms ook in de gesprekken betrokken: hartelijk en gunnend. Hoe jong we ook waren, maar we voelden iets van jaloersheid. Nee, dat was geen geestelijke verarming. Nu, bij de herinneringen, denk ik: de pastorie was een soort spelonk van Adullam. Uiteraard in het besef dat iedere vergelijking mank gaat.

Preken was het liefste werk van vader. Hij had, behalve de opleiding aan de Theologische School, geen theologische vooropleiding. De voorbereiding van zijn preken vergde veel tijd. Nooit ging hij onvoorbereid de preekstoel op. Als hij een enkele keer door omstandigheden onvoldoende voorbereidingstijd had, zei hij: 'De Heere weet het ook.' Dan luisterde je anders. Dikwijls merkte je dat de Heere er inderdaad vanaf wist. Om het maar eens in termen van nu te zeggen: De preekstoel was een oplaadpunt. We zijn er dikwijls getuige van geweest dat hij er zelf onderwijs en lessen in het geestelijk leven ontving.

Op de studeerkamer van mijn vader stond geen pc of laptop. Zijn preek schetsen waren allemaal met de hand geschreven in vier kleuren met hoofdletters en dikke lijnen. Ik bewaar de bak met schetskaarten zorgvuldig en blader er nog wel eens in of laat ze aan de kinderen en kleinkinderen zien. Dan vertel ik hoe moeder na het overlijden van mijn vader bandjes met preken van vader beluisterde met de betreffende schets van vader erbij. Dan zei ze soms tijdens de preek: 'Luister eens, hier kreeg je vader opening, want dit staat niet meer op de schets.' Alweer een herinnering, want ook mijn moeder leeft niet meer...

Ging alles dan altijd van een leien dakje? Was mijn vader de volmaakte dominee? Nee, de druk was ook wel eens erg groot. En mijn vader was ook een gewoon mens met gebreken. En de spanning was heus wel eens voelbaar in 'het glazen huis'. Maar bij de herinneringen aan mijn jeugd in dat glazen huis heeft heimwee verre de overhand. Heimwee naar de avonden dat we stil mochten meeluisteren naar de wegen die de Heere met Zijn volk houdt. Heimwee naar de zondagen dat we als gezin bij elkaar waren en vader soms vertelde Wie de Heere voor hem was. Heimwee naar... de pastorie!

Het zijn zomaar wat gedachten naar aanleiding van het artikel in De Saambinder. Ik wilde deze graag met u delen.

Een wat ouder domineeskind

**“De wijde en de enge poort”,
Thomas Boston; uitg. Den Hertog,
Houten, 2014; ISBN 978 90331
26079; 170 blz.; € 16,50.**

Er zijn maar twee wegen: een brede weg waarop alles schijnt te mogen wat God verbiedt en die eindigt in het eeuwige verderf. En een smalle weg waarop alles mag wat Gode welbehaglijk is en die eindigt in het nieuwe Jeruzalem. De Bijbeltekst uit Matthéüs 7, waar over de brede weg (en de wijde poort) en over de smalle weg (en de enge poort) gesproken wordt, is al veel overdacht, bemediteerd en bepreekt. Van alle zijden zijn de twee wegen reeds belicht en aan vele harten is de oproep gedaan: ‘Ga in door de enge poort’. De Schotse predikant Thomas Boston heeft in zijn gemeente Ettrick ook enkele malen over de brede en de smalle weg gepreekt. Bij uitgeverij Den Hertog verschenen “De wijde en de enge poort”, een nieuwe vertaling vanuit het Engels van deze preken. De bestaande vertaling van C.B. van Woerden jr. bleek volgens de uitgever nogal vrij te zijn. De vertaler (die overigens zeer veel goeds heeft gedaan) voegde hier en daar tekst van zichzelf toe en liet tekst van Boston weg. Vandaar deze nieuwe versie.

Mensen zijn in dit leven slechts onderweg, zegt Boston. ‘Beiden gaan voort naar hun plaats’. De grote massa bewandelt zorgeloos de gemakkelijke weg, de brede weg naar het verderf en naar de ondergang, door Boston gezien als ‘een gevangenis, een kuil, een kerker, enzovoort’.

‘De mensheid is van nature niet op de weg ten leven. Als de mensen de weg aanhouden waarop zij beginnen, zullen ze de smalle weg nooit zien’, schrijft Boston. Een mens die dood is in zonden en misdaden zal het op de brede weg wel volhouden tot het rampzalige einde toe. Er moet dus werkelijk iets gebeuren. Hoe komt iemand van de brede op de smalle weg? Boston noemt dan ‘zeven treden’ (blz. 108 tot en met 111). De eerste is die van de overtuiging van zonde en ellende (‘Het ontwakken van de zondaar’). De tweede is de zaligmakende verlichting in de kennis van Christus.

(‘Hierdoor ziet de zondaar een Zaligma-ker in de allesovertreffende heerlijkheid van Zijn Persoon en ambten, bekwaam en gewillig om hem uit zijn staat van zonde en ellende te redden’). De derde is de vernieuwing van de wil, (‘waardoor de zondaar volgbaar wordt ten aanzien van de roep van het Evangelie’). De vierde trede is het geloof in Jezus Christus, het geloven in Zijn Naam (‘De ziel verwacht dat in al haar gebrek zal worden voorzien, in en door Christus alléén’). De vijfde trede is dat de zondaar nieuwe betrekkingen krijgt ten aanzien van de hemel (‘Verenigd met Christus, is hij gerechtvaardigd, en als hij gerechtvaardigd is, is hij met God verzoend’). De zesde trede is de heiliging van de zondige natuur (‘Daardoor wordt hij een nieuw schepsel’). De laatste trede is de bekering ten leven. (‘De ware bekering in de zin van het Evangelie’). Boston laat geen wandelaar op de brede weg met rust. Met klem vermaant hij om die weg te verlaten en om binnen te gaan door de enge poort, ‘vanuit de noodzaak om het eeuwige leven te verkrijgen en aan de eeuwige ondergang te voorkomen – hoe dan ook, het moge kosten wat het wil’.

Lieren,

J. van 't Hul

**“Brieven voor jou; Bijbellezen met kinderen” (deel 8);
A.M.P.C. van Hartingsveldt-Moree,
uitg. De Banier, Apeldoorn;
ISBN 978 980 336 09923;
99 blz.; € 14,95.**

‘Wie de brief aan de Hebreëen leest en de achtergrond ervan bestudeert, ziet veel overeenkomsten met de huidige tijd. De brief is geschreven aan Joden die christenen zijn geworden. Zij hebben het niet gemakkelijk in de tijd waarin ze leven. Er is sprake van verslapping in de leer en slordigheid in de levenswandel.

De Jodenchristenen lijken christenen zonder Jezus te zijn. En hun leven is zo werelds geworden dat niet zichtbaar is dat ze pelgrims zijn op weg naar de hemel. Vervolging van buitenaf en aanvallen van binnenuit zijn er de oorzaak van (...). De apostel wijst op de noodzaak van geloof en volharding’.

Zo begint het voorwoord van het achtste deeltje in de serie “Brieven voor jou; Bijbellezen met kinderen”, van mevr. A.M.P.C. van Hartingsveldt-Moree. Een heel actuele uitgave. Los van dit deeltje is de hele serie beslist een aanrader om tijdens een moment van huisgodsdiensdienst te gebruiken. De uitgaven zijn ook voorzien van “Weet jij het? Vragen” en “Doe&Denk opdrachten” voor een stukje waardevolle interactie tijdens het gezinsmoment met variërende leeftijden.

De auteur van het boekje vat in drie zaken de brief van Paulus kort samen. 1. Kijk terug. Kijk terug naar het leven van heiligen in het Oude Testament en op welke manier ze uitgezien hebben naar de komst van de Heere Jezus. 2. Kijk omhoog. Kijk omhoog naar Hem, Die is gestorven, begraven maar ook opgevaren ten hemel waar Hij zit om, voor Gods uitverkorenen, te bidden. 3. Kijk vooruit. Kijk vooruit en laat je vooral niet afleiden door alles, ook verdriet en zorgen, die je zullen overkomen. Houdt het oog op God gericht en volhardt, door Gods genade, in het geloof. Iedere keer wordt opnieuw gewezen op het belang van een gelovig zien op en volgen van Hem waar deze brief heel wat keren op ingaat.

Daarnaast worden in dit deeltje steeds leerzame lijnen getrokken vanuit het Oude Testament naar het Nieuwe Testament en tenslotte is er een persoonlijke toepassing voor jou. In het laatste hoofdstukje vraagt de schrijfster aan iedereen: ‘Wat is jullie antwoord op deze brief van de Hebreëen? Wil je terug naar de tempel(dienst) van het Oude Testament, of gaat het je al om de Heere Jezus?’

Op een eenvoudige manier, voorzien van veel voorbeelden uit het dagelijks leven, probeert de schrijfster steeds op je hart te binden: ‘Let op, dat je Hem Die spreekt, niet verwerpt!’ Deze uitgave wordt u en jullie van harte aanbevolen.

’s-Gravenpolder, A. Janse-Pieterman

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Beekbergen,
ds. M. Joosse te Hendrik-Ido-Ambacht
Te Brant County (VS):
ds. G.J.N. Moens te Meliskerke;
Te Markham (Canada): ds. C. Vogelaar
te Grand Rapids Covell Avenue (VS);
Te Nieuwerkerk (Zld):
ds. J.J. Tanis te Middelburg-Zuid;
Te Nijkerk: ds. A. Schot te Nunspeet;
Te Ooltgensplaat:
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.
Te Wageningen:
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.

BEDANKT

Voor Hilversum: ds. J.M.D. de Heer
te Middelburg-Centrum;
Voor Lisse: ds. R.A.M. Visser te Terneuzen;
Voor Ridderkerk-Slikkerveer:
ds. A.P. Baaijens te Doetinchem;
Voor Westkapelle:
ds. C.J. Meeuse te Goes.

■ DANKBETUIGING

Hartelijk dank voor het vele meelevens dat ik van u mocht ontvangen na mijn operatie en revalidatie in Groningen. Ik mag nu weer thuis zijn in Zwijndrecht. De Heere heeft alles tot hiertoe welge maakt. Hem komt alle dank toe. Ik wil u (ook namens mijn kinderen) allen gezegende Kerstdagen toewensen en een voorspoedig Nieuwjaar.

Hartelijke groet,
Mw. E. Hakkenberg-van Arkel

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2014

* Pag. 121, **gemeente AALBURG**.

Het e-mailadres van de scriba,
N. van Rijswijk, is gewijzigd in:
scriba-gga@kliksafe.nl

* Pag. 383, **gemeente VEEN**.

Redactie van de kerkbode is nu:
J. de Leeuw, Frederik Hendrikstraat 25,
4264 SP Veen, tel. (0416) 692306.
E-mailadres: j.de.leeuw@online.nl

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 28 DECEMBER 2014

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens en 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Alblisserdam 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 10.00 uur ds. H. Paul en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Amsterdam-Noord 18.30 uur stud. M.H. Schot; Apeldoorn 10.00 en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Arnhem 10.00 uur (H.D.) ds. P. Mulder en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. P. Melis; Beekbergen 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. K. Boeder; Berkenwoude 10.00 uur ds. H.A. van Zetten en 19.00 uur ds. W. Harinck; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. J.J. Tanis; Boskoop 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.30 uur ds. L. Terlouw; Delft 15.30 uur ds. H. Paul; Den Helder 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. D. de Wit; Deventer 10.00 en 18.30 uur stud. W.A. Zondag; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Drachten 9.30 en 15.00 uur ds. G. Bredeweg; Ede 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Eindhoven 15.30 uur ds. P. Mulder; Emmeloord 9.30 uur ds. J.B. Zippro en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J. van Laar; Enter 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.00 uur ds. J. IJsselstein; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. W. Harinck; Goudswaard 15.30 uur ds. S. Maljaars; Groningen 10.00 uur ds. P.G. Heijkamp en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 15.00 uur ds. J. van Belzen; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Herkingen 18.00 uur ds. P.D. den Haan; Hilversum 10.00 en 16.00 uur ds. G. Beens; Hoedekenskerke 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Hoofddorp 9.30 en 15.30 uur ds. J.S. van der Net; Hoogeveen 19.00 uur ds. A. Schot; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kapelle-Biezelinge 15.00 uur ds. S.W. Janse; Katwijk aan Zee 18.00 uur ds. J.S. van der Net; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. L. Terlouw; Kootwijkerbroek 19.00 uur ds. G. Beens;

BERICHTEN

■ WELKOM OP DE LANDELIJKE ISRAËLDAG

- dinsdag 30 december 2014
- kerk Gereformeerde Gemeente Hardinxveld-Giessendam.
- 9.15 uur: inloop met koffie
- 10.00-12.00 uur: morgenprogramma
 - Opening door ds. C.J. Meeuse.
 - Bijdrage door ds. Arcadij Margulis uit Oekraïne en Sasha Zlatoverov uit de Krim!
 - Muzikale medewerking door jongerenkoor Sjaloom uit Rijssen.
- 12.00-13.30 uur: pauze (koffie, thee en soep gratis; broodjes tegen betaling; boeken en kaarten te koop)
- 13.30-15.30 uur: middagprogramma.
 - Nieuw: een **speciaal kinderpro-**

gramma tijdens het eerste uur in een zaal van de kerk. Mevrouw Natascha Margulis uit Oekraïne zal wat vertellen over kinderen in haar land, waarna zij een kort Russisch lied zal aanleren. De kinderen zullen dit daarna samen met haar in de kerk gaan zingen! Graag even opgeven via kinderprogramma@israeldag.nl

- Ds. W. Silfhout vertelt over de voortgang van het werk in Israël.
- Ds. A. Schot vertelt een verhaal uit de geschiedenis van het Joodse volk.
- Voor meer informatie: zie onze website www.dep-israel.nl!

Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Leiderdorp 15.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. H.A. van Zetten; Lelystad 9.30 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 16.30 uur ds. J. Driessen; Marknesse 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Meeuwen 14.30 uur ds. M. Karens; Melissant 10.00 uur ds. P.D. den Haan en 14.30 uur ds. J. Schipper; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Mijdrecht 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. G. Clements; Naaldwijk 18.30 uur ds. M. Golverdingen; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Nieuwdorp 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. W. Visscher; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Nieuwe-Tonge 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; Nisse 9.30 uur ds. S.W. Janse; Nunspeet 15.00 uur stud. W.A. Zondag; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. E. Bakker; Oosterend 10.00 en 16.00 uur stud. H. Brons; Oostkapelle 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 (H.D.) en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 10.00 G.H. Heijkamp en 19.00 uur ds. D. de Wit; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Belzen; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur stud. H. van der Heiden; Poederoijen 14.30 uur ds. A. Verschuure; Poortugaal 19.00 uur ds. L. Blok; Puttershoek 10.00 en 15.30 uur ds. A.J. de Waard; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. J. Driessen en 18.00 uur ds. G. Pater; Rijssen-Noord 9.30 (bev. ambtsdr.) en 18.30 uur (H.D.) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 uur en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens en 14.30 uur ds. G. van Manen; Rilland-Bath 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Centrum 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. W. Silfhout; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scheveningen 10.00 en 16.00 uur ds. G. Hoogerland; Sint Annaland 9.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Soest 9.30 en 16.00 uur stud. M.H. Schot; Spijkenisse 18.00 uur ds. W.J. Karels; Sprang-Capelle 16.30 uur ds. M.J. van Gelder; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. F. Mulder; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingingen 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Vlissingen 10.00 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Wer-

kendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Westzaan 10.00 en 15.30 uur ds. H. Hofman; Wierden 9.30 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Woerden 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Wolphaartsdijk 18.00 uur ds. S.W. Janse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. W. Visscher; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 15.30 uur ds. W.J. Karels; Zwolle 15.00 uur ds. K. Boeder.

■ DINSDAG 30 DECEMBER 2014

Breda 19.45 uur ds. H. Hofman; Eindhoven 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Haamstede 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Mijdrecht 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Naaldwijk 19.45 uur ds. P. Mulder.

■ WOENSDAG 31 DECEMBER 2014 OUDJAARSDAG

Aagtekerke 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Aalburg 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 16.30 uur ds. J.S. van der Net; Alblasersdam 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; Arnhem 19.00 uur stud. W.A. Zondag; Barendrecht 19.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 19.30 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Beekbergen 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Benthuizen 19.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 17.00 uur stud. M.H. Schot; Bodegraven 17.00 uur ds. W. Harinck; Borsselle 16.00 uur ds. G. Bredeweg; Boskoop 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Brakel 16.30 uur ds. W.J. Karels; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.00 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 16.00 uur stud. W.A. Zondag; Dirksland 19.00 uur ds. P. Blok; Doetinchem 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 19.45 uur ds. H. Hofman; Ede 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 19.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 19.30 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 19.30 uur ds. G. Heijkamp; Enter 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Ermelo 18.00 uur ds. P. Melis; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 19.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 19.00 uur ds. L. Blok; Gouda 19.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 16.30 uur ds. A. Vermeij; 's-Gravenhage 17.00 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 19.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 16.00 uur ds. P. Mulder; Groningen 20.00 uur ds. J.B. Zippro; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur ds. M. Joosse; Hilversum 16.00 uur ds. B.J. van Boven; Hoedekenskerke 15.30 uur ds. C. van Krimpen; Hoogvliet 17.00 uur ds. L. Terlouw; Houten 19.00

uur ds. J.S. van der Net; Kampen 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 16.30 uur ds. G.J.N. Moens; Kapelle-Biezelinghe 18.30 uur ds. C. Harinck; Klaaswaal 19.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Kortgene 16.00 uur ds. S.W. Janse; Krabbendijke 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. C. van Ruitenburch; Kruinigen 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 17.00 uur ds. H.A. van Zetten; Lelystad 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Marknesse 15.30 uur ds. A. Schot; Meliskerke 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 19.00 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 19.00 uur ds. S. Maljaars; Moerkapelle 19.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 19.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Nieuwer ter Aa 19.00 uur stud. M.H. Schot; Nieuwerkerk 17.00 uur ds. J. van Belzen; Nijkerk 16.30 uur ds. G. Beens; Nisse 16.00 uur ds. C. Sonneveld; Nunspeet 19.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 16.30 uur ds. S. Maljaars; Oostburg 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 17.00 uur ds. R. Kattenberg; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 16.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 17.00 uur ds. J. Mijnders; Oudemirdum 14.30 uur ds. C. Hogchem; Poederoijen 17.00 uur ds. B. Labee; Puttershoek 19.00 uur ds. M. Golverdingen; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 19.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 17.00 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 17.00 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 17.00 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 16.30 uur ds. D.W. Tuinier; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur stud. H. Brons; Rotterdam-Centrum 17.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Rotterdam-IJsselmonde 17.00 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Zuidwijk 17.00 uur stud. H. Brons; Scherpenisse 19.00 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 19.00 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 19.00 uur ds. H. Paul; Sint Philipsland 15.30 uur ds. E. Bakker; Sliedrecht 17.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 16.00 uur ds. W. Visscher; Sprang-Capelle 19.00 uur stud. H. van der Heiden; Stolwijk 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 19.00 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 19.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 uur ds. A. Schot en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; Utrecht 19.00 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingingen 19.00 uur ds. J. Driessen; Vlissingen 19.30 uur ds. R. Kattenberg; Waardenburg 19.30 uur ds. M. Mondria; Wage-

ningen 16.30 uur ds. A. Verschuure; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens; Wierden 19.15 uur ds. J. van Laar; Woerden 19.30 uur ds. M.J. van Gelder; Yerseke 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 19.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 17.00 uur ds. M. Joosse; Zwolle 15.30 uur ds. G. van Manen.

■ DONDERDAG 1 JANUARI 2015 NIEUWJAARSDAG

Aalburg 9.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasersdam 10.00 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 10.00 uur ds. W. Visscher; Barendrecht 10.00 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 uur ds. D. de Wit; Benthuizen 9.30 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur stud. H. Brons; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul; Boskoop 11.30 uur ds. H.A. van Zetten; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Dirksland 10.00 uur ds. P. Blok; Ede 9.30 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 uur ds. G. Heijkamp; Enter 9.30 uur stud. H. van der Heiden; Ermelo 9.30 uur ds. P. Melis; Goes 9.30 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 uur ds. L. Blok; Gouda 10.00 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 9.30 uur ds. S.W. Janse; Groningen 10.00 uur ds. J.B. Zippro; Houten 10.00 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 9.30 uur ds. J. IJsselstein; Klaaswaal 10.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 9.30 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 uur ds. J. Schipper; Lelystad 10.00 uur stud. W.A. Zondag; Meliskerke 9.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 uur ds. S. Maljaars; Moerkapelle 9.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 10.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwer ter Aa 11.30 uur stud. M.H. Schot; Nijkerk 9.30 uur ds. J.W. Verweij; Nunspeet 9.30 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00 uur ds. J. van Belzen; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Oude-Tonghe 10.00 uur

ds. A.J. Gunst; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Rhenen 9.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 10.00 uur ds. G. Pater; Rijssen-West 9.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 uur ds. A. Schreuder; Scherpenisse 9.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 uur ds. A. Verschuure; Sliedrecht 10.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur stud. M.H. Schot; Stolwijk 10.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 uur ds. B. Labee; Vlissingen 10.00 uur ds. R. Kattenberg; Waardenburg 10.00 uur ds. M. Mondria; Wageningen 11.00 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 uur ds. M. Karens; Woerden 10.00 uur ds. M.J. van Gelder; Yerseke 9.30 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 28 DECEMBER 2014

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. J. Krijgsman; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. G. Baan en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur ds. A. Schot; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00

uur evang. H. J. van den Boogaart en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 evang. A. van Setten en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ WOENSDAG 31 DECEMBER 2014 OUDJAARSDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 18.00 uur evang. G. Baan; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 19.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 19.30 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 19.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ DONDERDAG 1 JANUARI 2015 NIEUWJAARSDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 09.30 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

"Zalig zijn de doden die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen."

Openbaring 14:13b

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Goes heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van zijn geliefde oud-medebroeder

Leendert Moerland

in de leeftijd van 73 jaar

Van mei 1988 tot april 2011 diende hij de gemeente in alle getrouwheid in het ambt van ouderling. Vanaf maart 1992 was hij tweede voorzitter van de kerkenraad.

De God aller genade vertrooste en sterke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in dit voor hen zo groot verlies. De Heere heilige deze ernstige roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, ds. C. J. Meeuse, *preses*
G. Geijtenbeek, *scriba*

Goes, 15 december 2014

Langs deze weg willen wij familie, vrienden, (em.) predikanten, studenten, predikantsweduwen en kerkenraden 's Heeren onmisbare zegen toewensen voor het nieuwe jaar.

Kruiningen, fam. C.L. Hage-Baaij

Want wij weten, dat, zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen.

2 Kor. 5:1

Met diepe droefheid delen wij u mede dat na een ernstige ziekte door de Heere tot Zich is genomen onze lieve en zorgzame man, vader, opa en schoonzoon

Leendert Moerland

echtgenoot van Dina Francina Moerland-Lindhout

Lid in de Orde van Oranje-Nassau

Tholen, 30 mei 1941

Goes, 15 december 2014

- Goes: D.F. Moerland-Lindhout
Kloetinge: Kees Moerland
Carolien Moerland-de Wit
Leen, Cora, Rien, Fransien, Nelly, Jacqueline
- Goes: Jannie van der Maas-Moerland
Corné van der Maas
Sandra, Nadine, Maurice, Erica, Lenard, Marina
- Meliskerke: Gerda Wiskerke-Moerland
Peter Wiskerke
Nienke, Laurens, Leendert, Joost, Arjan, Elina, Hanna, Andries
- Goes: Anke Kleinjan-Moerland
Jaco Kleinjan
Lydia, Esther, Deborah
- Urk: Ineke Hartman-Moerland
Berend Hartman
Theo, John
- Goes: Elly van Eck-Moerland
Jaap van Eck
Bastiaan, Judith, Matthijs, Lieke, Yntze
- Barneveld: Marleen van den Brink-Moerland
Steven van den Brink
Sven
- Achterberg: Ria van Wijk-Moerland
Jilles van Wijk
Ronald, Allard, Bjorn
- Goes: A.F. Lindhout
F. Lindhout-Vlasveld

De Stelle 17, 4464 BP, Goes

De rouwdienst heeft zaterdag 20 december plaatsgevonden op de algemene begraafplaats te Goes.

Kerkenraden, (em.) predikanten, studenten, evangelisten, predikants-weduwen en gemeenteleden van harte de zegen des Heeren toegewenst voor het jaar 2015.

Fam. ds. J. van Rijswijk
Aalburg

Met dank voor alle goede wensen, door ons ontvangen, wensen wij wederkerig onze familie, vrienden en bekenden van harte de zegen des Heeren voor de a.s. Kerstdagen en het nieuwe jaar 2015 toe.

Moerkapelle,
ds. en mevr. Paul - Bos

Met dank voor alle goede wensen, door ons ontvangen, willen wij wederkerig onze familie, vrienden en bekenden en onze medebroeders predikanten, studenten, emeritus-predikanten en predikantsweduwen, Gods onmisbare zegen toewensen voor de komende kerstdagen en het jaar 2015.

ds. en mevr. Vermeij - Quartel

Te huur: **prachtige vrijstaande woning** met 3 slaapkamers en garage in buitengebied van **Opheusden**. Ca. 1 km vanaf dorp. Tel. 06-42499810 na 19.00 uur.

2-daagse Psalmzangreis

Dillenburg en Herborn

DV 5 en 6 Juni 2015

m.m.v.

Betuwse bovenstemgroep

o.l.v. André Karens

Ds. M. Karens: meditatie

Peter Wildeman: orgel

In samenwerking met

Kreijkes Vakantie Idee

www.zang-reizen.nl

Vanaf heden **te huur:**
kamer appartement in Lunteren,
centraal gelegen Ederveen/ Ede.
Voor inlichtingen: 06-53741104.

6e BETUWSE MANNENZANG
Grote of St. Maartenskerk in Tiel
D.V. vrijdag 6 februari 2015,
19.30 uur. Niet-ritmische psalmzang
met bovenstem, orgel en trompetten!
Info: www.betuwsemannenzang.webklik.nl Organisatie: A.J. Karens

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen?
Voor € 495,- all-in per week staat uw **stacaravan in Oostenrijk** klaar. Nederlandstalige kerkdiensten en recreatieactiviteiten voor jong en oud. Meer info:
www.es-vakanties.nl of bel 055 3030083.

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft ten doel de individuele en collectieve voorlichting aan en belangenbehartiging van **gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen**.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u **donateur** van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden. Ook ontvangt u de nieuwsbrieven, met actuele informatie, die een paar keer per jaar verschijnen.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:

sgv.voorlichting@kliksafe.nl

begravenisverzorging
Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken. Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie · faalangst · fobie · gedragsproblemen · identiteitsproblemen · lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld · onzekerheid · opvoedingsproblemen · paniek · piekeren · PDD-NOS · relatieproblemen · slaapproblemen · somberheid · spanning · stress · syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.pphaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Van Manen
timmerbedrijf

kerkbanken
bankstofferling
kansels
doopvonts
lessenaars
collectezakken

Timmerbedrijf Van Manen B.V.
Puurveenseweg 47 | Kootwijkerbroek
t (0342) 44 29 60
www.timmerbedrijfvanmanen.nl

 Agathos

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg**ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

Te koop: vrijstaande, onderhoudsarme bungalow in H'veld-G'dam, b.j. 1996, 340m² eigen grond. Op loopafstand van Ger. Gem. Vr.pr. € 345.000. Voor inl. 06-28847728.

SAUERLAND tot 27 personen, rolstoelvriendelijk
www.GEND-RECREATIE.com

Te huur: kamer in Lunteren met eigen kookgelegenheid, douche en wc. Dichtbij station. V.a. feb. 2015. Voor j. vrouw/studente. Voor info: 0318-486883.

Begravenisverzorging
Janssen

Dag en nacht bereikbaar op
0113 - 33 09 36

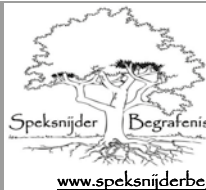
Dienstverlening in geheel Zeeland

Wilsbeschikking
"Zo wil ik het. Als mijn sterven daar is."
kunt u bij ons aanvragen.
www.begravenisverzorging-janssen.nl

Havikskruid 10
4421 MN Kapelle
06. 53 23 73 20

Wij verlenen geen medewerking aan het verzorgen van crematies. Daarin zijn wij uniek in regio De Bevelanden

0182 - 35 15 20
voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

www.speksnijderbegravenisverzorging.nl

Begravenisonderneming H. de Jongh
P.H. van der Leer
D.D.E. Melieste

De Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen.

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam **0184 - 611154**
Waardenburg **0418 - 652039**
Werkendam **0183 - 701017**
Papendrecht **078 - 8200399**

www.begravenisondernemingdejongh.nl

STRESS
ONZEKERHEID
ROUW
AUTISME
HUWELIJK
VERLIES
OPVOEDING
SEKSVERSLAVING
ADHD

Albert Bronkhorst
06 108 355 95
www.abconsults.nl

Dorst
BEGRAVENISVERZORGING

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 - 69 74 38
Mobiel : 06 -10 64 28 07
www.dorstbegravenisverzorging.nl

Wij verzorgen alléén begravenissen

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

- Wij bieden o.a. hulp bij:
- Opvoedingsvragen
 - Relatie- of werkproblemen
 - Somberheid, angst, piekeren
 - Psychische klachten
 - Gezinsproblemen
 - Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

NIEUW

BIJ HET GEOPENDE WOORD 2015

Een bijbels dagboek geschreven door diverse predikanten uit de Gereformeerde Gemeenten. Alle sribenten behandelen per maand een afgerond onderwerp zoals: Simson, Ruth, Gideon, Johannes de Doper, en de plagen van Egypte. Er is rekening gehouden met het kerkelijk jaar.

De stukjes zijn kort en voor ouderen en slechtzienden is een duidelijk lettertype gebruikt.

Geb. 378 blz.

Aan dit dagboek werkten mee:

ds. J. van Belzen, ds. P. Blok, ds. J.M.D. de Heer, ds. G.M. de Leeuw, ds. G. van Manen, ds. M. Mondria, ds. F. Mulder, ds. C. Neele, ds. J. Schipper, ds. J.W. Verweij en ds. D. de Wit. Ook is een bijdrage opgenomen van wijlen ds. A. Bac.

verfijgbaar bij de boekhandel

13,50

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

www.gebrkoster.nl

KOI.509

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

In de knop gebroken

Reformatrice vereniging voor ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden

www.indeknoopgebroken.nl
info@indeknoopgebroken.nl • telefoon: 06 - 49 49 94 99

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper **010-458 31 12**
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman **0182-58 39 32**
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

HARTELIJK WELKOM OP DE

LANDELIJKE ISRAËLDAG

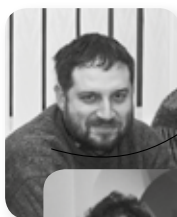
D.V. DINSDAG 30 DECEMBER 2014

De Israëldag zal weer gehouden worden in de kerk van de **Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam**, Brooshoofdstraat 32. Aanvang 10.00 uur, vanaf 9.15 uur inloop met koffie.

Meer parkeermogelijkheden op een paar minuten loopafstand: bijvoorbeeld bij scholencomplex aan de 'Bellefleur'

NIEUW IS DIT KEER: een speciaal kinderprogramma

Dit programma zal in het eerste deel van het middagprogramma in een zaal van de kerk plaatsvinden. Hierin zal de vrouw van ds. Margulis uit Oekraïne een bijdrage leveren. Voor meer informatie hierover, zie onze website www.dep-israel.nl

OCHTENDPROGRAMMA

- Openingswoord door de voorzitter van het deputaatschap, **ds. C.J. Meeuse**
- Bijdrage door **Sasha Zlatoverov uit de Krim** en **ds. Arcadij Margulis uit Oekraïne** met actuele informatie over de situatie en het werk van de kerk in Oekraïne!
- Muzikale medewerking door **jongerenkoor Sjaloom** uit Rijssen.

PAUZE

- Koffie, thee en soep gratis
- Broodjes tegen betaling
- Te koop: boeken en kaarten

MIDDAGPROGRAMMA (vanaf 13.30 uur)

- Deputaat **ds. W. Silfhout** informeert u, naar aanleiding van recente ervaringen, over de voortgang van het werk in Israël.
- Een verhaal uit de geschiedenis van het Joodse volk door deputaat **ds. A. Schot**.

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
UITGANG VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Kindercrèche

Voor meer informatie hierover kunt u terecht op onze website www.dep-israel.nl

Het belooft een mooie dag te worden.

Graag ontmoeten wij u op D.V. 30 december!

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon
TEGELOUTLET
veel keuze, vanaf
€ 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

Brand- en inbraak-
Telecommunicatie
Airconditioning
CV-onderhoud
Elektra
Ventilatie
Loodgieter

AKTIE bv

Koeling in uw Kerk(gebouw)
Voor elk probleem? Bel AKTIE
Tel: 010-4517471
CO2 metingen
Advies en installatieburo
Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

*Begravenisonderneming
De Kloe*

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren
Tel. 0418 - 56 21 74
www.begravenisondernemingdekloe.nl

**Boekhandel
De ZONNEBLOEM**

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Steun een evangelist!

Wat mag de Woord-verkondiging in China u kosten?

Uw gift online via onze website of op rekeningnummer:
NL59 INGB 0003 1555 32

'Onbereikten' bereiken in de hooggelegen bergdorpen van China. Evangelisten trekken er dagelijks op uit.

Adopteer een evangelist!
Voor € 25 per week kunnen zij hun werk doen. Helpt u hen?

Bonisa
ZENDING

De Saambinder Kerkerlijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkerlijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkerlijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

STICHTING VRIENDEN VAN
de Matthew Henry

**“Verstaat jij ook
hetgeen jij leest?”**

U kent de Matthew Henry als eenvoudig en pastoraal getoetst. Help mee de rijke inhoud van deze Bijbelverklaring ook voor de miljoenen christenen in Indonesië toegankelijk te maken, in hun eigen taal.

Steun het vertaalproject met uw gift!
IBAN NL68 RABO 0143 0706 30 ANBI

info@vriendenvandematthewhenry.nl
www.vriendenvandematthewhenry.nl

Voor Verantwoorde Boeken!
www.deroeboeken.nl
078-6124081

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0049 6594 258990 en www.huizesolagratia.nl

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:
Relatieproblemen, Opvoedingsvragen, Gedragsproblemen, Traumatische ervaring(en), Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen), Arbeidsproblemen, Autisme Spectrum Stoornis

Plantageweg 5, 2951 GN Alblasersdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelij • Doelgericht

Kraamzorg

“Die eerste kraamdagen vergeet ik nooit meer”

Kraamzorg door medewerkers met een reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke hulp en verpleging & verzorging**

WAARDEBON

NIEUWJAARSGESCHENK VAN DE RAMSHOORN!

€ 5,- korting bij bestelling vanaf € 20,00 aan Ramshoornboeken
Geldig tot eind jan. 2015 in uw boekhandel

EINDEJAARSTIPS!

... ex. **Een Woord ter rechter tijd**, Feeststoffen e.a., 9 preken, ds. AT Huijser e.a. **18,50**
THEMAPREKEN:

... ex. **DI. 1 Boetepreken**, Ernst van de tijd, ds. B.J. van Boven e.a.

... ex. **DI. 2 Avondmaalspreken**, Voorbereiding en nabetrachting, ds. B.J. van Boven e.a.
8 preken per deel / **17,50** per deel. Abonneren? **12,50**

HISTORISCHE VERHALESERIE:

... ex. **DI. 1 In dienst van de Koning**, ds. GH Kersten, A. Vogelaar-van Amersfoort

... ex. **DI. 13 Calvinisten van het eerste uur**, Tachtigjarige Oorlog, Jan van Reenen

... ex. **DI. 14 Zending onder de Papoea's**, Uit het leven van ds. G. Kujit, Lieneke Benschop
Nu al 14 delen / **14,95** per deel. Abonneren? **9,95**

SCHIPPERSERIE:

... ex. **DI. 39. Twee wegen, één doel**, Is homeopathie echt zo slecht?

Nu al 39 delen! / **13,95** per deel. Abonneren? **9,95**

BUNYANSERIE:

... ex. **De Christenreis / De Christinnereis / De Heilige Oorlog**, naverteld MJ Ruissen
Voor jong en oud / **18,50** per deel. Als set **45,00**

... ex(zie site voor meer opties)

In te leveren bij de boekhandel
of (zonder postzegel) zenden aan: Uitgeverij De Ramshoorn, Antwoordnr. 860, 4460 WB Goes

Naam
Adres
Postcode Woonplaats.....

UITGEVERIJ & BOEKHANDEL
De Ramshoorn

www.ramshoorn.nl - info@ramshoorn.nl
Schutseshop, Kruiningen, sandralokerse@aol.nl

• boekhandels kunnen reclameren tot eind febr. 2015

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische
vraagstukken

Neem voor meer informatie
contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555